



Osmanlı'da Dine Bakış AÇISI

Tez Amacı: Osmanlı'da Dine Bakış Açısını Anlatmak

İslamî İlimler 1. Sınıf



İçindekiler

- Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Din Kültürü ve Hayatı
- Klasik Dönem Osmanlı Devleti'nde Din-Devlet İlişkilerinin Laiklik İlkesi Kapsamında İncelenmesi
- Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlere Tanınan Din ve Vicdan Hürriyeti
- Osmanlı'da Dinî Törenler
- Osmanlı'da Etkili Din Adamları

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Din Kültürü ve Hayatı

- Din, Osmanlı siyasi iktidarı için bir toplumsal değer yargısı olmasının yanı sıra, başlangıçtan itibaren önemli bir meşruiyet aracı ve güç sembolü olmuştur. Çünkü Osmanlı Devleti, daha kuruluş aşamasındayken din-devlet birlikteliği içerisindedir. Onun söz konusu bu yapısı, çok dikkat çekmiş olmasına rağmen, layıkıyla incelenmemiş gözükmektedir. Bu makalede, yapılan gözlemden yola çıkılarak Osmanlı devletinin kuruluş dönemi tarih yazarlarından kabul edilen Mehmed Neşrî(ö. 1520)'nin Kitâb-ı Cihannümâ'sı incelenmiş olup, buna göre Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde din kültürü ve hayatının nasıllığı örnekler sunularak belirlenmeye çalışılmıştır. Konu yöneticilerin din kültürü ve anlayışları ile halkın din kültürü ve hayatı şeklinde iki ana başlıkta ele alınmıştır. Bu başlıklar altında, dönemin gaza/cihad anlayışına, dinin inanç ve ibadet pratikleri boyutundaki örneklerine ve kullanılan din diline ilişkin veriler yönetim ve halk bazında değerlendirilmiştir.

Klasik Dönem Osmanlı Devleti'nde Din-Devlet İlişkilerinin Laiklik İlkesi Kapsamında İncelenmesi

- Osmanlı devlet sisteminin laiklik ilkesi kapsamında incelenmesine, bu ilkenin unsurlarını ortaya koyarak başlamakta yarar vardır. Laiklik ilkesinin iki kurucu unsuru vardır. İlk olarak laik bir devlette inanç özgürlüğü tanınıyor ve korunuyor olmalıdır, ikinci olarak din ve devlet işleri birbirinden ayrılmış olmalıdır. Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması için ise evleviyetle
 - devletin meşruiyet kaynağını dinde bulmaması,
 - devletin resmi bir dininin olmaması,
 - devletin bütün dinler karşısında tarafsız olması,
 - devletin bütün inanç mensuplarına eşit mesafede durması,
 - hukuk kurallarının kaynağını dinden almaması,
 - din kurumları ile devlet kurumlarının birbirinden ayrılmış olması gerekir

Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlere Tanınan Din ve Vicdan Hürriyeti

- Osmanlı Devleti, tebaası olan gayrimüslimlere tanıdığı din ve vicdan hürriyeti bakımından muasırları arasında en önde gelen devletler arasında yer almaktadır. Zaman zaman fethedilen şehirlerin en büyük mabedi fetih sembolü olarak camiye çevrilirken diğer mabetlere büyük ölçüde dokunulmamış ve gayrimüslimlerin ihtiyaçları için tahsis edilmiştir. Bu mabetlerinin işleyişi, yönetimi, gelir ve giderlerinin kontrolü din adamlarına bırakılmıştır. Gayrimüslimler gerek ferdi gerekse toplu ibadetlerini diledikleri gibi ifa etme hakkına sahip idiler. Zorla Müslümanlaştırmanın yasak olduğu Osmanlı Devleti'nde zimmiler, aile hukukuyla ilgili meselelerini kendi din adamlarının nezaretinde çözebiliyor, çocuklarının eğitim öğretimlerini de yine kendi dinlerinin gerektirdiği şekilde yapabiliyorlardı. Bu konulardaki hakları devletin koruması altındaydı. Zaman zaman yaşanan bireysel aksaklıklar idareciler tarafından giderilmeye çalışılmaktaydı.

Osmanlı'da Dinî Törenler

- Sarayda Surre-i Humâyûn'un Hazırlanması
- Hırka-i Saâdet Ziyareti
- Cuma Selamlığı
- Mevlid Kiraat Töreni
- Sarayda Bayramlaşma



Osmanlı'da Etkili Din Adamları

- Abdal Musa
- Abdülkadir Geylani
- Ahi Evren
- Ahmed Yesevi
- Baba İlyas Horasani
- Bayramî Melamileri
- Birgivi Mehmed Efendi
- Emir Sultan



Kaynakça

- www.wikipedia.org
- www.altayli.net
- Baş, Eyup, (2011), Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ankara
- Karataş, Ali İhsan, (2006), T.C. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Bursa
- Demir, Hande Seher, (2013), Ankara Barosu Dergisi, Ankara